

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

IVO GAJIČ, članska številka DBS 207, 50. klasa ŠROP Bileča

SPOMINI IV. DEL

05.04.1976 – 07.06.1976

2. bataljon, 4 četa, 1 vod.

Komandir čete: kapetan Nikola Šegrt

Komandir voda : Poručnik Milen Lazarevič

Komandir 1. odelenja: Pitomac vodnik Jusuf Brulič (Sjenica)

Komandir 2. odelenja: Pitomac vodnik Ranislav Trifunovič

Komandir 3. odelenja Pitomac vodnik Milan Živkovič (Vršac)

Pitomci:

1. Bajinović Dragan (Bor)
2. Čepar Stojan (Barka)
3. Dončevski Pante
4. Dragojevič Miroslav (Banja Luka)
5. Elijaš Josip
6. Frljučkič Esad (Titograd)
7. Gajič Ivan (Ljubljana)
8. Georgijev Petre (Skopje)
9. Janković Jovan (Titograd)
10. Januzi Izet (Kosovska Mitrovica)
11. Krečić Danilo (Vipava)
12. Krivošić Safet (Kosovska Mitrovica)
13. Lazič Dobrica (Selevac)
14. Lučić Ljubivoje (Čačak)
15. Mijalčić Todor
16. Miličević Aleksa
17. Mladenović Omer
18. Nikolič Milovan (Užička Požega)
19. Pražić Stevo (Lički Osik)
20. Prčić Lojzija (Tavankut)
21. Radošević Djuro
22. Radjenović Djuro (Srb)
23. Ređepi Šaban (Priština)
24. Rankel Janez (Ljubljana)

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

25. Rubelj Jozo
26. Rvović Milan (Prijeopolje)
27. Slapar Stanislav (Kranj)
28. Stojkovič Josip (Duga Resa)
29. Tamburić Radovan (Blace)
30. Tomić Toni (Blato - Korčula)
31. Žarić Ilija (Djakovo)
32. Djordjić Nenad
33. Jukić Viktor

Bileća, sobota, 5. april 1976

Leto 1975 je bilo zame res nekaj posebnega. Diplomiral sem, se oženil, dobil sem sina, končal pripravništvo, a dobil tudi poziv za služenje vojaškega roka. In to ne za šolo rezervnih oficirjev lahke protiletalske artilerije kot sem pričakoval, temveč za šolo pešadije v Bileći. Bil sem zelo razočaran, če sem že moral v vojsko, sem si želel v vsaj kak tak kraj, ki sem ga poznal, še najmanj pa sem si želel da bi šel med »prašinare«. Pojma nisem imel kje ta Bileća je in porabil sem kar nekaj časa, da sem na zemljevidu našel tisto drobno pikico, ki pa je bila vsaj za moj okus neizmerno daleč. Seveda sem se takoj odpravil na vojaški urad in jim razložil da gre prav gotovo za napako, saj da sem bil že od samega začetka regrutiran v Zadar. Samo nekaj so odkimavali in prikimavali ter me poslali na občino. Fajn, poznal sem župana in sem si mislil, da bom pa z njim zadevo prav gotovo uredil a sem na žalost spoznal, da je bil prav on krivec te spremembe. »Občina Moste je pobratena z Bilećo, tam je najboljša vojaška šola, mi take kadre potrebujemo in bla bla bla.... Skratka, čeprav me ni prepričal, je odločitev o Bileći ostala.

Danes 5. aprila proslavljam prvo obletnico poroke in namesto da bi ženo povabil na kakšno dobro kosilo ali večerjico se ukvarjam s strojevo obuko in nastavo gađanja.... In ko smo že pri kosilu – spet smo bili zadnji na vrsti, tako da sem namesto pasulja lahko izbiral le med kislim zeljem, ki ga niti pod razno ne morem prebaviti in neko boranijo.

No, to je slika s poroke. Morda se boste smejali tej nenavadni kravati, ampak kar spomnite se, takrat so bile takšne kravate pač moderne. Morda boste rekli tudi glej ga kmeta, kravata in odpet srajčni gumb, ampak formalnosti so bile končane, pa sem se malo razkometil.

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Tu sem že 113 dni, ostane mi jih še 235. Vreme je že nekaj dni zelo lepo, sončno je, temperature pa so se povzpele celo do 25 stopinj. Dobro, da smo se znebili šinjelov. Danes v mesto tudi prvič odhajam z rdečimi trakci kot mlajši vodnik. Grem proslavljat napredovanje a tudi obletnico poroke. Kot ponavadi, obšli smo vse oštarije (no vsaj to ni bilo težko, saj jih ni prav veliko) in končali svojo pot v hotelu ob pivu, glasbi in jasno pevaljki. Prav nenavadno mi je, ona poje »Ima dana kada neznam šta da radim«, jaz pa (saj poznate tisto RAD, RED in DISCIPLINA) komajda najdem čas da napišem kakšno pismo.

Na pot je krenila tudi štafeta mladosti. Spomnim se kako nervozni smo bili lani v naši občini, ko je trasa štafete potekala po Pokopališki, tam pa je bila na križišču s Tovarniško proga in neka rampa, ki je bila pogosto spuščena in to za kar nekaj časa. Že nekaj dni prej smo hodili dežurat, da bi ugotovili kako se spušča in kdaj se dviga, a ni bilo nekega pravila. Trase ni bilo mogoče spremeniti pa smo reskirali. Kakih 100 metrov pred rampo je bila seveda še spuščena, kakih 20 metrov pred pa se je k sreči dvignila ravno za toliko, da je šla štafeta skozi. V petek jo bom menda nosil tudi jaz. Letos bo Titu štafeto predal nek kmet iz vasi Selevac, sicer sosed našega Dobrice Lazića pa smo tudi v imenu tega popili kako pivo več. Dobro, da dežurni oficir na kapiji ni bil prav tečen in da nam ni povzročal kakih dodatnih težav, saj naš korak ob vhodu v vojašnico ni bil prav posebno čvrst, čeprav smo se resno trudili, da bi bil.

Slika: skozi to kapijo sem vstopil in ob prekomandi izstopil, vmes pa bodisi v »lajf« ob sobotah in nedeljah ali strumno po vežbah s pesmijo na ustih.

Bileća, sreda, 9. april 1976

Sinu zobki kar lepo rastejo in hoče to na vsak način pokazati. Ponoči bolj malo spi, glavna zabava čez dan pa mu je, da se z njimi loti nosov tistih, ki ga vzamejo v roke. Vsi so že pogrizeni in popraskani, prav nič ni nežen. Žena lepo napreduje z izpiti, čeprav mi še vedno ni jasno kako ji to ob vsem delu, ki ga ima uspeva. Kaže, da se bosta kmalu vselila v novo stanovanje, danes pa sta si že ogledovala tapete. Ne navadnih, ogledovala sta si foto tapete za otroško sobico in se nista mogla odločiti – za tiste slike iz narave ali za like iz Diznijevih risank. Ogledala sta si tudi gradbišče in gradnja kar lepo napreduje. Žena si že tudi naskrivaj ogleduje kuhinje in tuhta ne le o tem katero bi imela ampak predvsem kako bi jo kupila. Jaz

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

s svojo vojaško plačo, ki komaj zadošča za pivo ali dve ji pri tem ne bom ravno v pomoč, in ona s štipendijo, ki tudi ni kaj bistveno višja. Ampak, saj sva še mlada in polna energije, bo že nekako šlo, lepo bi bilo, če bi se lahko končno le vselila, pa če tudi še brez kuhinje.

Kako lahko ena sama šestica uniči povprečje. Nastava gađanja, razstavljanje puškomitraljeza. Vse sem naredil natančno tako kot je treba, toda puškomitraljez je bil delno obrnjen proti odelenju in kapetan Momiroški je prav z navdušenjem izustil tisti svoj legendarni ŠESSSTTT SA ČETRI MINUSA. In tako mi je povprečje v najbolj neprimernem trenutku padlo na 8,71. No pa nič hudega, zdaj vem, orožja tudi takrat, ko si 120 % prepričan, da je prazno tudi na predavanju in ko ga razstavljaš ne smeš – pa čeprav ne čisto direktno usmeriti proti odelenju. Evo, to sem si zapomnil tudi sedaj, po dobrih 46 letih, to sem si zapomnil kasneje, ko sem predaval, bodisi v prekomandi, bodisi rezervistom. No, s tega vidika je bila tista ŠESSST SA ČETRI MINUSA zelo poučna, moje povprečje pa niti ne preveč prizadeto.

Malce sem utrujen od sodelovanja s temi glasbeniki s katerimi skoraj vsakodnevno vadim. V bistvu vadim bolj zato, da ostanem v formi in da ne zgubim stika, ampak vedno eno in isto. Na štiri narodne ena zabavna, pa še ta ni po mojem okusu. Kitarist misli, da je najmanj Eric Clapton in hoče komandirati, zna pa bolj malo. Vadimo v prostem času, jaz pa sem še vedno rezerva v tisti prvi postavi, ki pa res zelo dobro igra. Sicer pa – zakaj bi se sploh še mučil, če me bodo potrebovali me bodo že poklicali, če pa ne, nič hudega, tako ali tako nimam prav veliko prostega časa.

Danes sem bil spet na kosilu v hotelu z direktorjem Bilečanke Rajkom Roganom. Spet jagnjetina, mladi sir, kajmak, mladi krompir – moram priznati, veliko bolje kot kislo zelje, boranija, tisti zeleni grahov pire ali celo pasulj – ampak saj to niti ni bilo bistvo – bistvo je bilo, da sem – pa čeprav za samo nekaj sto metrov na delovni dan znova lahko zapustil kasarno in se vsaj delno počutil kot civil.

Skoraj ves teden je že kar so prišla zadnja pisma, prav hec, prišla so ravno prvega aprila. Celo telegrami prihajajo z nekajdnevno zamudo. Ni mi lahko, saj vsakodnevno pričakujem te ženine opise vragolij, ki jih počne ta naš malček. Na zadnjo stran ogledalca, tega našega obveznega predmeta sem dal njegovo sliko in preden se pogledam vedno pogledam še njega.

Zvedel sem, da je tarifa za telefon v soboto po 20. uri pol nižja. Če je pred 20.00 šest din, je po 20, tri din to pa pomeni dvakrat daljši pogovor. Vojaku s stalno sušo v denarnici to vsekakor veliko pomeni. Še vedno ne vem koliko nas bo stala pot do doma. Nihče ne pove ničesar pa je le še dvajset dni do odhoda. No, pa saj bodo gotovo pravočasno povedali. Ta prvi maj nam bo zagotovo za vedno ostal v lepem spominu.

No in ravnokar so nam sporočili: domov bomo šli 30. aprila, vrniti pa se bomo morali do 4. maja do 22.00. ure, pot do Ljubljane in nazaj pa nas bo stala 79.000,00 din. Ne vem koliko je to takrat bilo, verjetno kar precej ampak.... V to ceno je vračunana pot od Bileče do Dubrovnika, letalo do Ljubljane in nazaj, neka letališka taksa.... Pravijo, da niso mogli dobiti cenejše variante, ker gre za redno linijo pa še prvomajski prazniki so. Hvala bogu, da so našli vsaj to. Ampak, saj večina nas bi šla tudi peš, samo da bi lahko prišli domov.

Na sliki: Preden sem se pogledal v ogledalce, sem najprej pogledal na drugo stran, kjer sem imel sinovo sliko. Ob razstavljanju PM pa sem se naučil pravila, ki sem se ga držal za vse večne čase

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Bileća, nedelja, 13. aprila 1976

Končno se mi je obrestovalo sedenje na rezervni klopi. Včeraj sem vskočil v prvo moštvo in igral na tovariškem večeru naših starešin. Bilo mi je dokaj nenavadno gledati vse te ljudi, ki sem jih v glavnem srečeval v vojašnici, pretežno resne in mrke ter seveda v obvezni uniformi v popolnoma drugačnem ambientu. S soprogami ali dekletji, nasmejani, sproščeni v civilu. Le koliko dni in včasih tudi noči so preživeli z nami na različnih vajah pa na logorovanju, Sploh nisem razmišljal, da bi lahko imeli tudi soproge in otroke. Pa saj niso bili nič drugačni od tistih, ki sem jim igral in jih zabaval preden so me vtaknili v to uniformo.

Sicer pa, saj niti ne vem zakaj se mi je to zdelo tako zelo nenavadno, saj so vendarle tako kot mnogi drugi le opravljali svoje delo. In tako kot so zelo dobro opravljali svoje delo, so se znali tudi zelo dobro poveseleit in se zabavat, čeprav.... Pa vendar se mi je na trenutke zdelo, da so se vsaj delno čini prenesli tudi na to zabavo. No ja, v bistvu tudi to ni bilo nič nenavadnega, bilo je skoraj tako, kot na kaki sindikalni zabavi, kjer so bili direktor in razni šefi tudi v nekoliko nadrejenem položaju – ampak v celoti gledano, vzdušje je bilo res izjemno.

Spet sem se počutil civila, bil sem povsem v svojem elementu. Dobra večerja, tudi kakšno pivo preveč, padali so štosji, uspel pa sem se nekaj malega pogovoriti tudi s svojim poročnikom glede moje nadaljnje usode. Videl me je tam, kjer se jaz niti pod razno nisem želel videti – ostal naj bi v Bileći. Pa ravno včeraj sem se po telefonu pogovarjal z očetom. Rekel sem mu, da naj gre tudi do župana, če bo treba in naj se resno pogovori z njim. Prav on je bil kriv, da sem namesto v Zadar prišel v Bilečo pa naj mi sedaj vsaj malo pomaga, da bom iz Bileće tudi odšel. Naj reče, da v občini potrebujejo kader iz Pančeva in v Pančevo sem si po vseh pripovedih, ki sem jih slišal res želel. Seveda sem ga prosil naj uporabi tudi vse svoje vojaške zveze, če jih že ni hotel takrat, ko so me vrgli v to vukojebino. Ja, spomnim se, točno ta izraz sem uporabil.

Čudno, nikakor se ne morem spomniti kje so naši oficirji pravzaprav imeli svoje pisarne, pa čeprav sem se v eno od njih pogosto zatekal da bi našel svoj mir. Tudi takrat, ko mi ni bilo treba tipkati »podsetnikov« za poručnika. Spomnim se – hodnik levo pa hodnik desno, umivalnice, po dve veliki spalnici na vsaki strani hodnika, pred spalnicami »soške« z orožjem, garderobe s pošlhtanimi šinjeli in škornji, pred vhodom v spalnico četrtega voda pa še breztrajni top, ampak pisarn se pa res ne morem spomniti. Moram enkrat na ta naša

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

srečanja, da si ponovno ogledam vse skupaj.

Po malem v krogu kasarne začenjajo krožiti neki fantje v civilnih oblekah. To so vodniki stažisti, »godišnjaci«, ki so počasi a zanesljivo odslužili svoje in se vračajo domov. Kako zelo jim zavidam, kaj vse bi dal, da bi se jim lahko pridružil. Med njimi je tudi komandir mojega odelenja Jusuf Brulić s katerim sva se res dobro razumela. Sicer pa – še sedemnajst dni pa bomo tudi mi okusili nekaj malega »civilke«. Verjamem, da bo šlo po tem hitreje. Ali pa se bo še bolj vleklo, kdo ve.

Slika: Sem pa tja sem rad sedel v senco murve, smo pa kasneje večkrat preklinjali njene plodove, ko je bilo z asfalta treba čistiti razmazane sadeže.

Bileća, sobota, 19. aprila 1976

ŠE ENAJST DNI PA GREMO DOMOV.

Ves napet od pričakanj. Dobil sem kar dve pismi od doma in komaj sem čakal, da sedem na svoj priljubljen kotiček v senco pod murvo na robu piste. Berem, da ima tudi žena problem z zobom. Bila je na prijateljčini dekliščini in se je zares imela o čem pogovarjat. Kar tri udeleženke so imele ali fante ali može v vojski. Požarevac, Novi Sad, Kozina, pa tudi nevestinega bodočega moža vojska še čaka. Tudi svak odhaja 11. maja v vojsko v Niš. Kaj češ, smo pač približno istih let in podvrženi enakim pravilom.

Ženo torej matra zob, pa tudi sam sem bil včeraj pri zobarju. Danes so te nove mašine z vodo za hlajenje, tisti stari, v vojski pa sploh predpotopni vrtalniki pa so bili živa groza. Že sam zvok je bil boleč in grozeč, kaj šele ko je šlo zares. Zobar je bil tudi pravi sadist, kot bi užival ob mojih bolečinah, ampak kaj sem hotel – še zob nisem mogel stisniti. Dal mi je neko zdravilo in me naročil čez nekaj dni. Pa menda ja ne bom šel v Ljubljano s tako faco – ves sem otečen in leva stran obraza je skoraj dvakrat večja od desne. Bova z ženo kar zanimiv par, če bova oba tako otečena.

Najhuje je bilo nekaj minut pred četrto uro zjutraj, ko smo dobili »uzbuno«. Kako minuto po četrti sem že v popolni vojaški opremi in seveda z bestrzajnim topom a tudi s hudim zobobolom že rinil na »mesto uzbunjivanja«. Najhuje je, ker tega topa po terenu kakršen je bil nismo mogli vleči ampak smo ga morali razstaviti in moral bi nositi tisti »lafet« od topa, ki je le nekaj kil lažji od mene. No, k sreči se je komandir čete kapetan Šegrt premislil, ni nas poslal na mesto uzbunjivanja, samo postrojil nas je, analiziral je naše delo in nas pohvalil. S spanjem je bilo za ta dan konec. Takoj po končani analizi smo razpakirali stvari, spravili orožje v soške, opremo v kasete, pospravili postelje, se umili in obrili in se postrojili za telovadbo. No, telovadba je odpadla, namesto tega nam je kapetan razložil zadeve okoli odhoda domov. Pravzaprav nam ni povedal nič novega, vse smo po različnih kanalih zvedeli že prej, edina skrivnost nam je bila le še ura odhoda. No, pa saj to je bilo razumljivo, odhajali

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

smo na različne konce Jugoslavije in je bilo jasno, da bodo ure odhoda vezane na različne prevoze.

Odločil sem se, da današnjega izhoda v mesto ne bom izkoristil in da se bom naspal, ampak zobobol je bil prehud in sem vseeno odšel v hotel. Jasno tam je, seveda ob pevaljki v glavnem potekala debata o odhodu domov pa tudi o kvalifikacijah za evropsko prvenstvo v nogometu /tekmo ki so jo naši odigrali proti Welsu 24. aprila je z goloma Popivode in Vukotiča dobila Jugoslavija/ Veselilo me je, da je za to tekmo v Zagrebu selektor izbral tako Popivodo kot Oblaka in s tem so se strinjali vsi prisotni, le malokdo pa je verjel, da z obema tesno prijateljujem (o Branetu sem mnogo let kasneje napisal tudi knjigo). Edino kar me resno skrbi je, da je naš vod na dan tekme spet izbran za stražo in iskreno sem upal, da me ne bo doletela ta neprijetnost.

Moram se česa spomniti, tako kot sem se spomnil, da sem se požarstvu izognil na račun zobobola – a sem na ta račun pokasiral dvojno požarstvo.

Na slikah: Z Danilom Popivodo in Jovanom Kuletom Aćimovičem, z Branetom Oblakom ter z Radetom Vujnovičem in Stanislavom Karasijem.

Bileća, sreda, 28. april 1976

Ta hip je zelo aktualno cepljenje proti temu prekletemu kovidu, a je bilo cepljenje aktualno tudi pred 40 in več leti. Saj se zagotovo spomnite – nihče nas ob prihodu v vojsko ni vprašal ali bi se želeli cepiti ali ne, enostavno so nas postrojili in nam potem vbrizgali neko konjsko dozo, ki je očitno zalegla, da smo praktično cel vojaški rok preživeli brez večjih zdravstvenih težav.

No, tudi sin se je moral cepiti, dobil je tretjo dozo za DI TE PER, karkoli to že pomeni (menda davica, oslovski kašelj in tetanus). Imel je, piše žena, kar hudo reakcijo, sicer pa je zdrav. Ima že deset kil, velik je 75 cm in kar žari od silne energije. Če bi bilo po njegovem, bi se že kar sam sprehajal. No, jutri odhajamo domov, pa bova pretaknila Golovec po dolgem in počez, če bo le vreme. Ampak tole z vremenom bolj slabo kaže. V Ljubljani namreč ves čas dežuje pa še izjemno hladno je. Pravi april.

Tudi tu v Bileći ni nič bolje. Delamo po ustaljenem dnevnem redu a smo v mislih že vsi nekje na poti med vojašnico in domom. Včeraj smo v kantini ob pivu in napolitankah bolj skromno praznovali DAN OF, je pa temu dnevu kar precej besed posvetil tudi komandir čete. Smo bili Slovenci kar ponosni, ko je poudaril kako pomemben je bil ta sestanek v Vidmarjevi vili tudi za vse druge jugoslovanske narode.

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Kaj češ, danes novodobni in novo komponirani zgodovinarji in politikanti skušajo OF povsem zbanalizirati in zgodovino slovenskega naroda pričeti šele z letom 1991. Približno tako kot štetje pred Kristusom in štetje po Kristusu. Torej bi lahko rekli, da namesto v letu 2021 po Kristusu živimo v letu 30 po .....

Ljubljana, ponedeljek, 3. maj 1976

No, pa smo odfrčali vsak na svoj konec. Kako prav nam je prišlo po vseh teh napornih petih mesecih nekaj lagodnosti, samo kaj, ko je bilo vse skupaj prekratko. Kdo ve, morda bi bilo celo bolje in lažje, če nam ne bi dali teh nekaj dni civilnega življenja. Res sem se spraševal kako se bom znova vključil v vse te peripetije in okoliščine v katerih smo bili in na tiste, ki nas še čakajo. Res je bilo kratko, vse prekratko in na letališču sem se ob povratku počutil veliko slabše kot tistega 14. decembra, ko nisem niti slutil kaj vse me čaka.

O čem naj vam pišem? O tem, kako sem preživel teh nekaj dni? Morda o tem kako je sin zrasel, da je dobil prve zobe, da je iz štirimesečnega dojenčka postal pravi mali korenjak? Ni bilo niti dovolj časa, da bi se srečal s prijatelji, ki so povečini praznike izkoristili za pobeg iz Ljubljane, zaradi praznikov pa tudi nisem mogel urediti mnogih stvari, ki sem jih sicer nameraval urediti.

Tudi sam sem preživel dan na morju pri ženini mami, pa seveda Rožnik in obvezna prvomajska roštiljada v Iškem vintgarju, ampak moram priznati, da sem večino časa najbolj užival doma z ženo in sinom. Ko samo pomislim kaj vse sem načrtoval, ampak nič od tega, preprosto nisem imel ne volje ne moči. Zaradi praznikov tudi v zvezi s stanovanjem nisem mogel napraviti nič, stanovanja si nisem mogel ogledati, lahko sem si ogledal le zunanost bloka in še dokaj neurejeno okolico, En dan smo se malce sprehodili in si ogledali izložbe s pohištvom, sem pa izbor povsem prepustil ženi. Edino pravilno, ima bistveno več okusa od mene in sem ji v tem smislu povsem zaupal, ampak ali ni čar ravno v tem, da si žena in mož skupaj ogledujeta opremo, se dogovarjata, se prepirata, se skupaj odločata.... In ta čar nama je vzela tako vojska, kot so nama ga vzele zaradi praznikov zaprte prodajalne. Sem pa bil vesel, saj je očetu vendarle uspelo, da se je nekako dogovoril za prekomando v Pančevo. Bomo videli, če se mu je res.

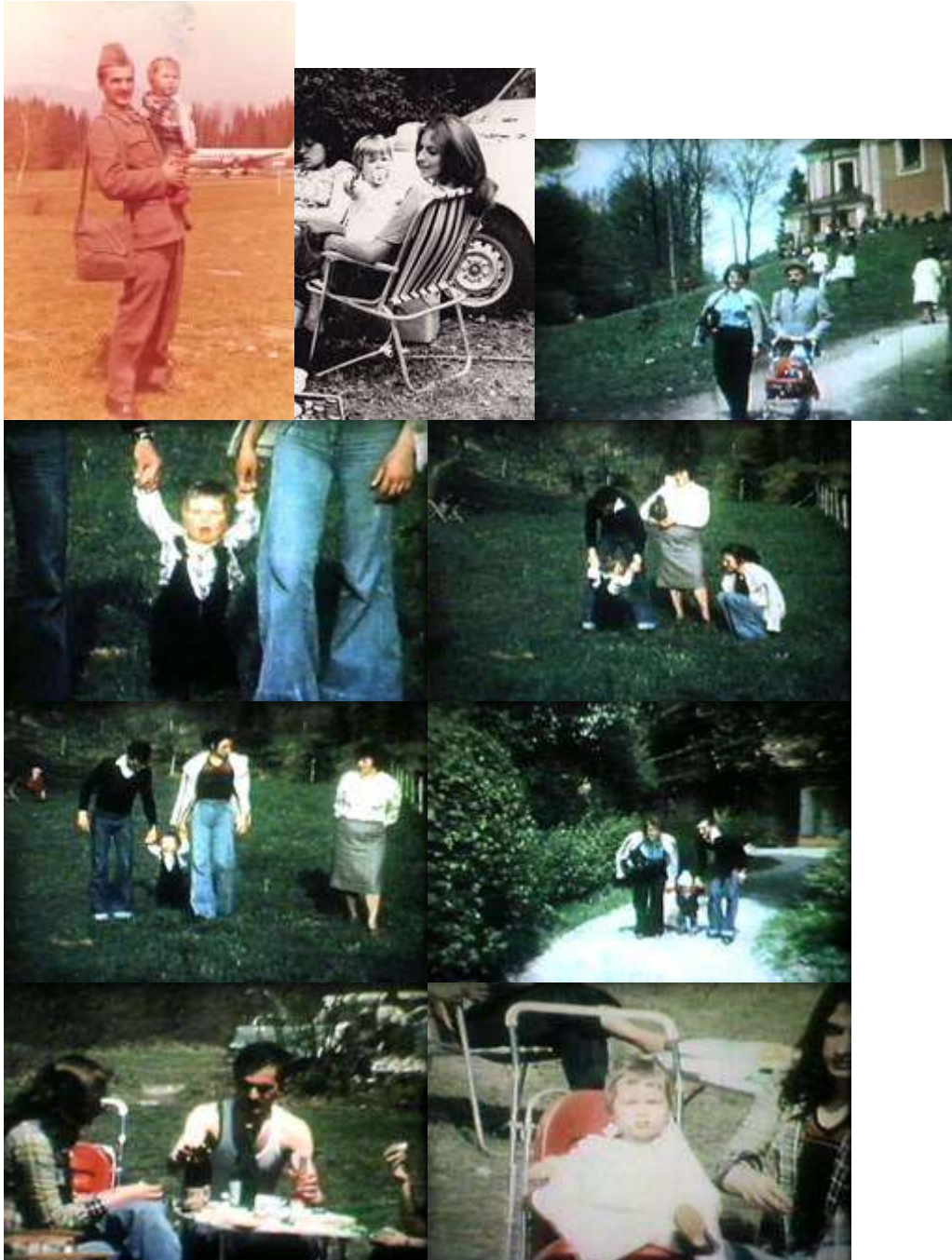
Še preden sem se dobro zavedel – že je bil konec in s težkim srcem smo se morali posloviti.

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Bileća, torek, 4, maj 1976

ali

kako sem prvič v življenju končal v arestu. 😊 :-)

Tista pot od letalske zgradbe do letala mi je res težko padla. Kot bi imel težkega mačka po strahoviti pijanki, tesnoba, želodec kot žolca, glavobol.

Dubrovnik. Sončno in zelo toplo, mi pa v zimskih uniformah. Res komaj čakamo, da se jih bomo znebili. Na letališču nas je čakal avtobus. Bilo je še dokaj zgodaj, ni nam bilo do tega, da bi se že vrnili v vojašnico. V avtobusu je bilo poleg nas Bilečancev tudi nekaj vojakov iz Trebinja – se pravi, da se bo avtobus moral ustaviti v Trebinju. Takoj smo se dogovorili – v Trebinju izstopimo, saj smo predvidevali, da nas bodo v Bileći pričakali dežurni s svojo kamarilo. Da nas ne bi prepoznali, smo sneli »mačiče« in ko se je avtobus ustavil pred trebinjsko kasarno smo izstopili kot vojaki, ki jim je ta vojašnica drugi dom. Malo smo se potikali okoli kasarne, razložili smo dežurnemu, da smo napačno izstopili, potem pa pot pod noge do mesta. Bila je v Trebinju neka dobra oštarija in še danes v ustih čutim okus fantastične begove čorbe – do takrat je nisem še nikoli poskusil. Čas je hitro mineval, pričelo se je mračiti, treba je bilo na pot v Bilečo. Avtobusa ni bilo, bilo nas je, mislim da osem, ne spomnim se točno, pa smo nagovorili lokalnega taksista, da bi nas potegnil do Bileće. Jasno vseh osem, saj je bil na voljo le en taxi. Seveda smo bili polni denarja, doma so se vsi sorodniki »izprsil« s tistim znanim češ, vojaku vsak dinar prav pride. Taksist je precej časa okleval, ampak je pod pritiskom šumečih bankovcev in moledovanjem, da bomo, če se ne vrnemo v roku končali na »robiji« le popustil. Normalno, tako kot večina je tudi on služil v JNA in to – ja kje drugje kot v Postojni in med vožnjo, šlo je precej na tesno, je obujal spomine na tiste postojnske dni.

Malo pred polnočjo – kapija. Žal pokojni Stojan Čepar je ugotovil, da je treba prek kapije – tako so nas učili – strumno s strojevim korakom. Lagal bi, če bi rekel, da smo bili trezni, tudi rahlo vinjeni ne – bili smo kar dobro nadelani. Stojan nas je torej lepo postrojil in izdal jasno in glasno komando: »Bojevim korakom napred marš!« Kapetan Šegrt, ki je bil takrat dežurni je vso to ceremonijo opazoval, pa je še on, takoj ko smo prečkali kapijo izdal komando – »desnim krilom napred«. In to je bila seveda pot direktno v arest. Pobrali so nam torbice, vezalke, pasove in nas nekaj ur pustili v zaporu. Nekje okoli pol pete zjutraj so nas zbudili in nas nagnali nazaj v četo. »Tokrat naj vam bo,« je zadevo komentiral Šegrt, ne bom vas poslal na bojno (ja, prav ta izraz je uporabil) sodišče, čeprav bi bilo dobro, da vas sreča pamet – ampak me pa zanima kje neki ste pobrali komando BOJEVIM KORAKOM. Vsi po vrsti ste si zaslužili petico iz strojeve obuke. Tako sem izkusil tudi vojaški arest in si še dodatno znižal povprečje.

Slike: Pot do kapije skozi katero je bilo treba s strojevim in ne z bojevim korakom ter slovo od sina.

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Bileća, četrtek, 6. maj 1976

Razen pogovorov med nami kako je bilo doma, je vse enako kot prej, delamo s polno paro. Že v ponedeljek, 10. maja nas čaka prvi izpit iz narodne obrambe, v ponedeljek, 24. maja iz nastave gađanja, v petek, 4. junija pa najteže pričakovani odhod na logorovanje. Tu so še izpiti oziroma prevere iz teorije taktike, protizračne obrambe in ostalih predmetov posameznih rodov in seveda vsakodnevno pisanje podsetnikov, kar vsaj meni jemlje kako uro dnevno.

Prav na to logorovanje nas še dodatno pripravljajo. Danes smo namesto standardne jutranje telovadbe prvič imeli kondicijske priprave. Pričakuje nas vsakodnevni tek na najmanj 1000 metrov v uniformi s škornji in to še pred zajtrkom. Mislim sem, da nam to glede na vse ne bo delalo težav, ampak vsaj meni se je zdelo, da bom izpljunil pljuča. Vse pogosteje smo tudi na poligonu s preprekami, ki mi ne povzročajo kakšnih posebnih preglavic, sem pa presenečen koliko truda morajo v te prepreke vložiti posamezniki. Njihova motorična spretnost je zares skromna, sem pa zvedel, da je še vedno veljavni rekord postavil nekdanji zvezdnik in selektor reprezentance Ivica Osim.

Ugotovil sem, da je pred menoj še kakih 200 dni, od tega še 65 dni v Bileći. Ko bo minilo teh 65 dni bo za nami 210 dni Bileće in do konca za nas godišnjake še 135 dni, ampak – najprej je treba skočiti in potem reči hop – potrebno bo vse to preživeti.

Verjetno ste ugotovili, da se zelo obremenjujem s temi številkami, ampak navadi, da vsak dan prečrtam tekoči dan se nisem mogel odreči, in z veseljem sem opazoval kako je prečrtanih dni vse več, neprečrtanih pa vse manj (čeprav vseeno veliko).

Slika: Poligon in menda rekorder, ki je bil poleg Dragoslava Šekularca še en odličen Bilečanec nogometaš – Josip Bukal (*1945 - +2016). 24 nastopov za reprezentanco Jugoslavije in 10 zadetkov Temu igrišču smo menda rekli Vojvodina, ker je bilo skoraj brez kamenja. 😊

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Bileća, ponedeljek, 10. maj 1976

Včeraj smo proslavili DAN ZMAGE NAD FAŠIZMOM. Tako kot se v vojski spodobi, z vsem tistim ustaljenim ceremonialom ki pripada k obeležitvi takega praznika. Spomnil sem se vseh tistih pohodov ob žici okupirane Ljubljane, spomnil sem se lanskega praznovanja ob 40. obletnici osvoboditve. V sklopu prireditev ob tej obletnici je bila tudi tekma Olimpija : Velež, na kateri se je zbralo prek 20.000 obiskovalcev. Predtekma: mladinci OLIMPIJA : VARESE. Vroč dan, v tisti bežigrasjski luknji se ni dalo dihati. Kako je, ko ti 20.000 ljudi vpije; "FUJ SUDIJA!" ? Gledalci itak nikoli niso zadovoljni s sodnikovimi odločitvami, sem izkusil na lastni koži. Sodil sem to mladinsko tekmo. 😊

V Furlaniji in Julijski krajini pa pri nas v Posočju se je vrstila kar serija potresov, ki so jih čutili tudi v Ljubljani. Žrtev k sreči ni bilo, nastala pa je kar precejšnja materialna škoda. Žena piše, da se tudi v Ljubljani tla kar naprej tresejo, tako da me zelo skrbi. Da je vse še huje, po radiju sporočajo o nekem morilcu, ki je svojo morilsko pot pričel v Mariboru in jo nadaljeval v Celju in ga še niso odkrili, so pa posredovali njegov natančen opis. Je pa vsaj sončno in sina navdušuje traktor, ki orje in brana bližnje polje. Kar ne more se ga nagledati.

No, danes smo prišli še en rdeč trakec in postali mlajši vodniki ter se tako še za korak približali končnemu cilju našega šolanja. Na izpitu iz narodne obrambe sem izvlekel najtežjo možno kombinacijo vprašanj, ampak nič strašnega, namesto desetke sem dobil devetko, kar je še vedno super. Zadnje tri dni smo res uživali v lepem in sončnem vremenu. V glavnem smo se učili na prostem. Malo smo se sončili, malce dremuckali in moram reči, da sem se razen tistih dni, ki sem jih preživel v stacionarju zaradi gripe res pošteno odpočil, saj nismo imeli kakih posebnih obveznosti. Aja, imeli smo streljanje s pištolo. Tarča oddaljena 20 metrov, če bi jo ciljaj s kamnom bi jo zadel, s pištolo pa – od osmih nabojev samo štirje

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

zadetki. Čaka nas še peklenskih 20 dni Bileće z nenehnimi preverjanji znanja pa še 25 dni logorovanja, nato še 10 dni Bileće in prekomanda.

Predvčerajšnjim smo si ogledali predstavo Doživljaji Nikolettine Bursaća v izvedbi Mostarskega gledališča, včeraj pa ob dnevu zmage nek poljski film Skok. A je verjetno prišlo do nesporazuma – tile naši so verjetno mislili, da gre za film Skok na Poljsko, pa je bil le Skok – poljski film in ni imel nobene zveze ne z vojno ne z zmago. Bil je to povsem sodoben film z nekaj scenami seksa, kar so vojaki sprejeli z navdušenjem in ta naša dolina sanj se je spremenila v dolino sanj in fantazije.

Danes sem se tudi prvič preizkušal kot frizer. Mojega »krevet do kreveta« cimra Janeza sem ostrigel na balin. Sem se tudi sam nameraval ostriči, ampak ko sem videl rezultat svojega dela sem se premislil.

Sicer pa smo dan zmage proslavili v hotelu ob pivu in pevaljki tako da korak v kasarno ni bil najbolj strumen.

Bileća, sreda, 14. maja 1976

Vedno bolj ugotavljam kako žal mi je za vsak telefonski pogovor, ki sem ga opravil z domačimi. Takrat, ko sem se pogovarjal sem bil jasno neznansko srečen, ampak tiste besede so izzvenele in mi ušle iz spomina, te iz pisem pa so ostale in na podlagi le teh lahko zdaj spomine delim tudi z vami.

Sin je prebolel rdečke, ampak ni bilo hujšega. Žena mi o tem sploh ni hotela pisat, da me ne bi preveč razburila, je bila sicer že sama dovolj panična. Jasno, prvič se je srečala s kakšno resnejšo otroško boleznijo, jaz v vojski, ona sama, ampak jo je zdravnica potolažila, češ da so rdečke najblažja otroška bolezen. No zdaj sta v redu in lahko uživata v soncu, ki je Ljubljani po daljšem času spet namenilo svoje žarke. Je pa zaradi teh prekletih rdečk morala odpovedati izpit na katerega se je kar precej časa zelo intenzivno pripravljala.

Svak je odšel v Niš in tako si bosta s sestro izmenjavali izkušnje in nasvete, pri čemer bo mlajša sestra znala starejši dati kar precej koristnih napotkov 😊

Pred nami so provere in izpiti, sam pa sem se še z nekaterimi pričel pripravljati tudi za sodelovanje v zelo popularni in gledani TV oddaji PET PLUS, ki jo bodo snemali v soboto v Trebinju. Tja grem kot rezervni glasbenik in kot pevec v zboru, če mojih glasbenih uslug ne bodo potrebovali. Pevec? No v zboru bo že šlo, če ne drugega se bom samo delal da pojem, pa naj tisti boljši od mene oddelajo svoje. Na vajah, ki so nam jemale kar precej prostega

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

časa zborovodja proti mojemu petju ni imel kakih posebnih pripomb, (može da prođe), sam pa tudi nisem hotel izpustiti te enkratne priložnosti, da vsaj za en dan skliznem iz kasarne Malce me skrbi ta serija potresov v Ljubljani ampak kaj pa lahko naredim? Za razliko od Ljubljane je tu v Bileci vreme zelo spremenljivo – nenehno med dežjem in soncem pa precej vetrovno je in staknil sem zelo neprijeten prehlad. No, saj v bistvu ga niti ne občutim pretirano, me pa zelo moti pri kondicijskih pripravah za logorovanje in po tistih pretečenih kilometrih sem veliko bolj upehan kot sicer Tudi na poligonu dosegam slabše čase.

Znova so nas izbrali za neko pokazno vežbo in v torek gremo v Avtovac. Ko se bo začelo logorovanje jo bomo izvedli pred celo šolo, menda pa bodo prišli tudi neki pomembneži. Nimam pojma kateri, vem le, da bo med njimi tudi kar precej tistih z zlatimi trakovi na epoletah. No pa naj kar pridejo, meni je pomembno le to, da se vseskozi nekaj dogaja in čas mineva hitreje.

Slika: Zaradi slabšega počutja se v pripravah na logorovanje tudi na poligonu dosegal nelak slabše čase.

Bileća, ponedeljek, 18. maj 1976

Če bi bral kak slovenski časopis bi gotovo lahko prebral, da je v Ljubljani za našo hišo nek nepridiprav potrgal za celo polje marjetic. Še dobro, da policaji ne vedo kje sem, saj bi moral sicer ovaditi lastno ženo. Predobro jo poznam in vem kako je videti naše stanovanje – polno marjetic. Vsaka skleda, vsak lonček, vsak kozarec pa na peči na hladilniku na pralnem stroju, po mojem gledajo marjetice tudi iz dimnika. Spominčice in marjetice – ko pride njihova sezona je najbolje, da se kar odselim. No saj zdaj sem se res odselil, čeprav ne po svoji volji in ne na račun marjetic in spominčic.

Vesnina muca je dobila mladiče. Kak dan prezgodaj, je rekel veterinar. Da jo je menda potres tako prestrašil, je še dodal, da je povrgla prej. Bili so trije, preživel je le eden. In tako se žena zdaj ob sinu ukvarja še z mucu. So se pa pojavili tudi neki Jehovci, ki ji ne dajo miru – 19. maja naj bi bil vesoljni potop in s tem konec sveta. Menda jih ima na vratih vsako uro. Ta serija potresov in potres v Posočju so dokaz, ki govori sam zase, sveta bo konec in to tudi za tiste, ki na Šmarno goro vlečejo neke čolne.

V soboto sem bil ves dan v Trebinju. Izkoristil sem priložnost in si privoščil tisto slastno begovo čorbo, sicer pa smo ves dan snemali. Zapeli smo Bilečanko in menda še eno udarno, ne spomnim se natančno katero, so pa bili z nami tudi Dubrovački trubaduri in še nekaj lokalno znanih, meni pa neznanih pevcev. Rekli so, da bo oddaja na sporedu 26. junija, a dvomim da si jo bomo lahko ogledali, saj bomo takrat na logorovanju v Avtovcu.

Ko sem se vrnil iz Trebinja sem imel resen razgovor s poručnikom Lazarevičem. Povedal mi

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

je, da je prišlo pismo s priporočilom za prekomando v Pančevo in vprašal me je, če morda ne razmišljam, da bi morda kljub temu ostal v Bileći. Kaj naj bi mu odgovoril? Da je to zame čast, ampak da si zares želim v Pančevo? No, rekel sem mu, da bom še razmislil, čeprav sem dobro vedel kako se bom odločil.

Če že ravno omenjam Avtovac, danes gremo spet tja na priprave za tisto pokazno vežbo. Ne predstavljam si kako bo potekalo vse skupaj. Na zimskem logorovanju je bilo vse pod snegom in šele zdaj sem opazil kako je tam v resnici. Samo kamen in pašniki, sem pa tja kak pastir in ogromno ovac in nekaj krav. Že v prvih nekaj urah smo naleteli na vsaj deset modrasov (poskokov), jaz pa se kač bojim ko hudič križa. Ko smo pretrčavali in potem jasno lezi gotovs, sem bil med najpočasnejšimi. Jasno, preden sem zalegel sem preveril če je teren čist, da ne bi zalegel prav v kako njihovo gnezdo. (spomnil sem se očetove pripovedi, ko je nekoč na neki vaji zalegel ravno v gnezdo gadov). Seveda mi je poručnik Lazarević prigovoril, da je sovražna kroglja hitrejša od kačjega ugriza, a ni pomagalo.

Sicer pa te priprave niso prišle v ravno najboljšem trenutku. Pred nami so izpiti, časa za učenje pa ni nikoli preveč. Poskušamo zvečer v učilnici ampak se tudi učilnica vse bolj spreminja v dolino sanj. Kakor hitro vzamem v roke skripte, se mi oči kar same zapirajo, ampak bomo uspeli. Prepričani smo, da bomo.

Slka: Avtovac - kamen ter ovce in krave.

Bileća, sreda, 20. maj 1976

V ponedeljek nas čaka verjetno eden najtežjih izpitov, izpit iz teorije taktike in res se bo treba potruditi – ampak kako. Ob vseh rednih dejavnostih, ki jih ni malo se naš vod pripravlja še na pokazno vežbo, ki jo bomo izvedli prvi dan logorovanja v Avtovcu kamor gremo čez deset dni. Torej še deset dni v kasarni, potem pa 25 dni logorovanja, še deset dni Bileće in prekomanda. No, saj v bistvu je šlo kar hitro, čaka me še manj kot polovica, ampak še vedno preveč. Pripravljamo se tudi na praznovanje dneva mladosti in vsi zelo nestrpno pričakujemo prenos s stadiona JNA. Štafeto bo Titu izročil Miša Maričić, sovaščan našega prvega nišandžije Dobrice Lazića. Dobrica je verjetno vsaj tako nervozen kot Miša, upa da bo vse teklo tako kot treba in da bo Miša naredil vse tako kot je potrebno. Čeprav, nekako mu ni povsem jasno, da je ob vseh mladincih ta čast doletela prav Mišo, je pa ponosen, da bosta v Beogradu ob Titu kar dva njegova znanca – Miša in Azem s katerim skupaj deli vojaške dneve v Bileći.

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Slika: Azem Vlasi ob podpisu zakletve

BILEČA, 23. do 27. maj 1976

Včeraj sem bil besen kot ris, saj si nisem mogel ogledati povratne tekme reprezentance z Welsom v Cardiffu. Po prekršku nad Popivodo je za vodstvo iz enajstmetrovke zadel Katalinski, domačinom je uspelo izenačiti, Marić pa je ubranil enajstmetrovko, tako da je bil izid neodločen in naši so le še potrdili uvrstitev na zaključni del evropskega prvenstva.

Žena je ugotovila, da bom v vojski še 31 tednov ali 218 dni ali 5232 ur ali 313.920 minut ali 18.835.200 sekund. 😊

Včeraj sta se v Avtomontaži pogovarjala z (žal pokojnim) Kodeljevčanom Andrejem Rogino, ki je bil vodja kadrovske službe, žena pa je bila tam štipendistka. Seveda sta prišla tudi do pogovora o Bileči, kjer je tudi on služil in ji je povedal, da mu je bilo v Bileči veliko bolj všeč kot v Umagu kamor je odšel v prekomando.

Danes smo imeli verjetno eno najtežjih vežb, po moje celo težjo od tiste z metanjem ročne bombe. No, pri metanju bombe sta bila v zaklonu samo pitomac in poručnik, ki je iz našega obnašanja ugotovil ali smo psihično sposobni za to neprijetno opravilo in ali bo met dovolil ali ne. No, v našem vodu ni bilo kakih posebnih težav, vsi smo opravili ta mali test, ampak to danes – odelenjsko bojevo gađanje. Dali so nam pravo municijo, nas postrojili v strelce in menda ne prej ne kasneje ni bila vrsta tako poravnana kot takrat. Vsi smo bili prekleto pozorni na kolega z leve in z desne, pazili na razmak, na linijo pa seveda na to kam meri s svojim orožjem. Lilo je kot iz škafo tako da je bila vaja še težja. Preklinjali smo dež, vojsko, Bilečo. Na srečo na drugi strani ni bilo nikogar, ki bi odgovarjal na naše streljanje pa je vse skupaj nekako le minilo, ampak tisto bojevo gađanje mi je res ostalo v spominu. Tudi to, da je bilo treba ne glede na vse najprej poskrbeti za orožje in opremo. Lačni in premočeni smo namesto v spalnico, da bi se preoblekli v suha oblačila in namesto da bi v restoranu poskrbeli za želodce smo seveda morali najprej pod nadstrešnico čistiti orožje.

»Krevet do kreveta« Janezu so lasje že po malem pognali. Pa saj je bil že čas, tista njegova buča je svetila tudi ponoči, da sem komaj zaspal. V bistvu mi za svojih 26 let deluje silno otročje pa tudi on pravi, da bi me že lahko srečala pamet. Mu pa tako kot vsi drugi po malem zavidam, saj je verjetno bataljonski rekorder po prejemanju pošte. Prav vsak dan dobi pismo, včasih celo dva ali več – ampak saj tudi vsak dan napiše vsaj eno, česar meni nikoli ne uspe. Dan mladosti je. Če smo doslej z največjim veseljem eskivirali obvezni TV dnevnik, smo bili danes kot prilepljeni pred televizorjem. Čakali smo, da bo sovaščan našega Dobrice predal Titu štafeto. Padajo stave kolikokrat se bo zmotil, Dobrica pa je nervozen, kot da bo štafeto predal on. Vse se je dobro končalo, ob Titu pa je bil tudi Azem v uniformi, seveda z obveznimi »mačički«, simbolom šole.

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Še pet dni Bileče pa gremo na teren. Vsi smo zelo nestrpni v pričakovanju te zadnje faze našega šolanja.

Na slikah: Nadstrešnica, naš vsakdan, Miša Maričić, sovaščan našega Dobrice, ki je predal štafeto, pa Milivoje Lučić iz Čačka, vodnik stažist (pozabil ime), jaz, Milan Rvović iz Prijepolja (ostal kot vodnik stažist v Bileći). Miodrag Nikolić iz Užiške Požege, ne spomnim se točno ali Nenad Đorđić ali Viktor Jukić, Dobrica Lazić iz Selevca in Janez Rankel iz Ljubljane (preden sem ga strokovno ostrigel).

Bileća – Avtovac 1. – 7. junij 1976

Zaradi pokazne vežbe nismo čutili neke pretirane presije podobne tisti zimski, ko se je v Avtovac odpravljala cel bataljon. Imeli smo mir in dovolj časa, da smo se lahko dobro pripravili, saj smo tja odšli nekaj dni prej kot ostali. Nisem imel lepih spominov na tisto zimsko logorovanje pa tudi tokrat se je pričelo zelo slabo. Vreme je obupno, dežuje, piha in še zelo hladno je, kot da ne bi bili že v juniju, tako da smo letne obleke znova zamenjali za zimske. Za kosilo in za večerjo dobivamo dvojno porcijo – eno tisto, s katero nam postreže kuhar, z drugo pa nam postreže dež, ki nikakor noče ponehati. Ostal sem skoraj brez denarja, nekje sem izgubil 100 din (tisti rdeč s konjem), približno vem kje a nisem imel nobene možnosti, da bi se vrnil, tako da mi je do konca logorovanja v primeru da ne bo kake dodatne transfuzije ostalo le še sedemdeset din (nimam pojma koliko bi bilo to danes v evrih, prav gotovo pa ne prav veliko). Na srečo sem tik pred odhodom kupil dve šteki cigaret, pa sem vsaj po tej strani preskrbljen, za kakšno pivo se bo pa že kaj našlo.

Za pošto še ni bilo poskrbljeno, danes pa so sredi tabora postavili lep rumen nabiralnik, ki se je v hipu napolnil s pismi, ki smo jih pošiljali svojim najbližjim. Miz še ni, pa pretežno sedeč na kamnih pišemo na kolenih.

13. junija nas bodo peljali na izlet na Tjentište in moram reči, da se zelo veselim obiska krajev, kjer je potekala 5. sovražna ofenziva, 25. junija pa nas pričakuje še tisti znameniti bileški pokretni logor v polni vojaški opremi. Me pa res zanima kako bo vse to minilo.

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
se pomika naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Pripovedujejo nam, da je ta pohod vrhunec našega šolanja in da je bileška šola znana po tem pokretnem logorovanju, skozi katerega so šle vse generacije Bilečancev. Se pravi peš od Avtovca do Bileče pa ves čas v bojni pripravljenosti ob izvajanju nekih vežb. No ja, če so lahko tisti pred nami, bomo valjda tujdi mi.

Na oglasni deski je objavljen že tudi razpored najbolj pa sta me razveselili zlasti dve objavi: 14.7.razduživanje pitomaca in 15.7. otpust pitomaca.

